

Рогач Л.І.

аспірант,

Міжрегіональна Академія управління персоналом

ОБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Господарські відносини як об'єкт адміністративно-правової охорони – це видовий об'єкт такого родового об'єкту адміністративно-правової охорони як економічна. В свою чергу, залежно від сфери національної економіки, в якій здійснюється діяльність, виділяється: а) інвестиційна діяльність; б) біржова діяльність; в) торговельна діяльність; г) діяльність на ринку цінних паперів; ґ) зовнішньо-економічна діяльність та ін. [1, с. 9]. Як констатує Ю.В. Журик, «сфера господарювання є багатогранною сферою людської життєдіяльності у якій складаються різні за характером та видом господарські відносини, правове регулювання господарських відносин залежить від тієї частини сфери суспільного виробництва, в якій вони складаються. Суспільне виробництво утворюють такі складові, як сфера виробництва, розподілу та обігу товарів. Вони мають свою економічну специфіку, тому відносини, які складаються в кожній з них, об'єктивно зумовлюють їх специфічне правове регулювання. Господарським кодексом України та іншими нормативними актами (Законами та підзаконними нормативними актами), які регулюють господарські відносини, визначаються особливості правового регулювання такої діяльності як: господарсько-торговельна діяльність, комерційне посередництво, перевезення вантажів, капітальне будівництво, інноваційна діяльність, фінансова діяльність та інші види діяльності [2, с. 206].

Задля розуміння кількості безпосередніх об'єктів адміністративно-правової охорони у сфері господарських відносин, що їх охорона здійснюється на основі норм в КУпАП, перш за все, проаналізуємо інші склади адміністративних правопорушень, передбачених гл. 12 КУпАП. У цій главі передбачено склади правопорушень у галузі торгівлі, громадського харчування, сфери послуг, галузі фінансів та підприємницької діяльності. На наш погляд, всі перелічені галузі передбачають виникнення господарських відносин, якщо зв'язки виникли задля безпосереднього здійснення господарської діяльності чи управління її здійсненням з метою та без мети одержання прибутку

шляхом реалізації господарської компетенції за умови наявності необхідного майна.

Таким чином, окрім вказаних науковцем статей до числа об'єктів, на які посягають адміністративні правопорушення у сфері регулювання господарської діяльності, можна віднести і інші склади правопорушень, окрім закріплених у ст. ст.164, 166-2 КУпАП [3, с. 830]. Наприклад, ч. 1 ст. 155 КУпАП передбачає склад правопорушення у вигляді: «порушення правил торгівлі, виконання робіт і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю». Як було доведено нами, підприємницька діяльність є одним з різновидів господарської. А тому цілком виправданим є віднесення суспільних відносин, описаних у зазначеному вище складі адміністративного правопорушення (ст. 155 КУпАП), до господарської діяльності. Іншими словами, це означає що на підставі ст. 155 КУПАП здійснюється адміністративно-правова охорона такого її об'єкту як господарські відносини.

Іншим прикладом може бути об'єкт складу правопорушення, передбачений ч. 1 ст. 155-2 КУпАП. Так, у цій статті визначено, що «обмірювання, обважування, обраховування, перевищення встановлених цін і тарифів або інший обман покупця чи замовника працівниками торгівлі, громадського харчування і сфери послуг та громадянами – суб'єктами підприємницької діяльності під час реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг» тягне за собою накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу. Щодо громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, то ми вже зауважували, що така є різновидом господарської діяльності. Щодо таких дій працівників торгівлі, громадського харчування і сфери послуг як «обмірювання», «обважування», «обраховування», «перевищення встановлених цін і тарифів», «інший обман» покупця чи замовника, то такі дії являють собою ніщо інше, як порушення прав покупців чи замовників як частини господарської правосуб'єктності. Як констатує О.М. Вінник, слово «діяльність» у поєднанні з ознакою «господарська» «означає систематичні дії членів суспільства, їхніх об'єднань, спрямовані та досягнення певного результату. Змістом цих дій є виготовлення та реалізація продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, а метою – задоволення суспільних потреб у відповідних благах, які повинні мати цінову визначеність, тобто функціонувати як товар». До числа ознак господарської діяльності науковець відносить

«поєднання приватних інтересів виробника (в одержанні прибутку чи інших вигод/переваг від господарської діяльності) та публічних інтересів (суспільства в особі широкого кола споживачів – в отриманні певних благ; держави – в отриманні прибутків та інших обов'язкових платежів від суб'єктів господарювання; територіальної громади: 1) в забезпеченні зайнятості членів громади шляхом їх залучення на засадах індивідуального підприємництва чи трудового найму суб'єктами господарювання до господарської діяльності; 2) в задоволенні потреб громади в певних роботах, послугах, продукції; 3) в участі суб'єктів господарювання у вирішенні завдань територіальної громади в благоустрої; 4) у сплаті місцевих податків і зборів тощо» [4, с. 9-10]. Таким чином, і в ч. 1 ст. 155-2 КУпАП об'єктом адміністративно-правової охорони виступають господарські відносини. Отже, різновидів безпосередніх об'єктів, на які посягають адміністративні правопорушення у сфері регулювання господарської діяльності набагато більше, аніж закріплених у ст. ст. 164, 166-2 КУпАП, як це визначено В.В. Сидоренком [3, с. 830]. Хоча вони не об'єднані за відповідним критерієм, що видається вадою правового регулювання адміністративно-правової охорони такого об'єкту як господарські відносини. При кодифікації законодавства на дану проблему доцільно звернути увагу.

Об'єкти адміністративно-правової охорони можна охарактеризувати на загальному, родовому та видовому, безпосередньому рівнях. Загальним об'єктом адміністративно-правової охорони є всі суспільні відносини що охороняються нормами адміністративного права. В свою чергу, загальний об'єкт включає поділ на родові та видові об'єкти адміністративно-правової охорони. Господарські правовідносини як об'єкт адміністративно-правової охорони – це видовий об'єкт такого родового об'єкту адміністративно-правової охорони як економічна діяльність. У свою чергу, залежно від обраного критерію поділу господарських відносин як об'єкту адміністративно-правової охорони можна визначити різні їх види. Так, залежно від виду господарських відносин можна виділити адміністративно-правову охорону господарсько-виробничих, організаційно-господарських, внутрішньо-господарських відносин, залежно від цілепокладання здійснення господарської діяльності – адміністративно-правову охорону підприємництва (здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку), некомерційної господарської діяльності (без мети одержання прибутку) та господарчого забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів. Можливо поділяти

відповідні відносини за сферою виникнення як-то торгівля, сфера надання послуг, фінанси, банківська діяльність тощо. Безумовно, при розробці нового кодифікованого акту щодо адміністративних правопорушень необхідне врахування місця господарських відносин серед об'єктів адміністративно-правової охорони.

Список використаних джерел:

1. Господарське право України : підручник : у 2 ч. / [Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.]. – Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014.
2. Правознавство: Підручник / [О.Д. Крупчан, Л.В. Міхневич, А.В. Макаренко, Ю.В. Журик та інші]; За заг. ред. В.Ф. Опришка, Ф.П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2013. – 454 с.
3. Сидоренко В. В. Об'єкти адміністративних проступків у сфері економічної діяльності / В. В. Сидоренко // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 828–833 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11cvvced.pdf>
4. Вінник О.М. Господарське право: навчальний посібник. – 2-е вид., змін. та доп. / О.М. Вінник. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 766 с.

Сарибаєва Г.М.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПЕРЕДСИСТЕМАТИЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ЗАКОНОДАВСТВА МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

На Міністерство юстиції України як на провідний орган публічного адміністрування у сфері юстиції, покладається чимало повноважень, у тому числі повноваження з класифікації та обліку законодавства України (слід зазначити, що ця діяльність передує систематизації національного законодавства, а отже є передсистематизаційною).

Наразі Міністерство юстиції України здійснює передсистематизаційну діяльність відповідно до Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України (далі – Положення 2004 р.). Воно набуло чинності відповідно до Наказу Міністерства юстиції України від 15 квітня 2004 р. № 31/5.